

Desig de veu

Carles Camps Mundó

Saldonar.

CARLES CAMPS MUNDÓ

Desig de veu

Saldonar.

Desig de veu

© del text: Carles Camps Mundó, 2021

© d'aquesta edició: Edicions Saldonar, 2021

Primera edició: febrer del 2021

Publicat per Edicions Saldonar

Alfambra, 16, 5è 2a

08034 Barcelona

edicions@saldonar.com

www.saldonar.com

Edició i producció: Francesc Gil-Lluch

Disseny de la col·lecció: Enric Muñoz

Disseny de la coberta i maquetació: Octavi Gil Pujol

Impressió: BookPrint

Distribució: UDL

Thema: DC, DCC, DCF

ISBN: 978-84-17611-55-2

Dipòsit legal: B 1572-2021

Aquest llibre s'ha imprès amb paper procedent de boscos gestionats de manera sostenible, un òfset cru de 90 grams, i s'ha compaginat amb la tipografia Sabon en cos de 10,5 punts.

Els titulars del *copyright* tenen els drets reservats.

«L'error mortal de ser matèria».

ALBERT GARCIA

«No eren més que pensaments, imaginacions. ¿Per què els pensaments no són res? ¿Per què només una cadira és alguna cosa? ¿Per què només un coixí és alguna cosa? ¿Per què només són alguna cosa els meus cabells, les meves ungles, que tallo i rebutjo? Fins i tot al cubell d'escombraries les meves ungles són alguna cosa. Únicament els meus pensaments no són res, per més que amb ells abasti cel i terra i tota la Humanitat. Plató, Shakespeare, Beethoven... res, però la buina de cavall és alguna cosa».

ALFRED DOBLIN, *Novembre de 1918*

«En cada poema que faig m'imagino "el" poema que no faig: que no sé fer».

C. C. M.

Dues notes introductòries

Carles Camps Mundó

I

La creació artística sempre ha d'estar de part dels vulnerables. Precisament perquè en som, la necessitem com a analítica radical dels conflictes íntims. Com a sublimació de les nostres ànsies. El fet de significar-nos en l'entrellat dels sentits i del sentit no tindria cap interès si no en fóssim, de vulnerables. Els prepotents, els poderosos, els ensuperbits, fins que no s'ensorren desanimats de la seva pròpia ànima, s'esforcen a pensar que no els cal burxar en si mateixos; d'aquí la seva hipertròfia de creure's invencibles. De creure's superiors als altres, aquests altres vistos com a dèbils, com a omissibles. O, en el millor dels casos, com a subjectes dignes de llàstima. La seva altiva seguretat rau en el seu poder econòmic. És tot. Per això, de dalt estant del cim de la supèrbia, no són capaços d'entendre que el sentit que té l'esforç d'indagar-nos a través de la creació, tant si ho fem com a autors com si ho fem com a receptors, és justament la vulnerabilitat humana, la nostra autèntica essència. (Pel poderós l'art és possessió, signe de distinció, i no pas just alliberament.) Una indagació, deïa, que, perquè sigui de veritat, ha de ser molt dura, radicalment sincera, amb nosaltres mateixos. Ens hem de tenir una despietada pietat i alhora sentir un egoisme solidari que ens ensenyin a viure en l'esquinçament

de la consciència, però que alhora ens serveixin per evitar que l'escletxa s'engrandeixi, per evitar l'escissió que ens separi de nosaltres i dels altres, i sempre tenint present, amb orgull, que no hi ha res més difícil que viure i que la vida en si és el nostre veritable èxit. La dilució dels dolors en la sentimentalitat i el melodrama, o en la ideologia, és tan sols placebo. Remei tòpic. Liniment i prou contra el dolor de la musculatura de la ment. Som humans perquè som fonament «malferibles», perquè som irresolubles.

2

El camp propi de la poesia és el de les qüestions irresolubles. Ningú «canta» quan les coses tenen solució. Per això es «canta» la pèrdua definitiva, el desamor, la malaltia i la mort, la inexistència... Allò que es pot resoldre abandona el camp de la poètica per endinsar-se en el camp del relat. Perquè la poesia posa veu a la nostra essència tràgica. (No oblidem mai que la nostra essència és precisament la contingència, la consciència de contingència.) Però el poema no té res a veure amb l'oració: l'oració és ideològica i busca solucions, sobretot individuals; és com una instància a l'autoritat. Les religions no són poètiques, perquè s'emmiratgen en una sortida salvífica que dona al més enllà. A pesar de tota la seva parafernàlia litúrgico-estètica, són utilitàries. Anímicament utilitàries. Fa uns mesos vaig anotar això: «Canta Píndar que els déus van demanar a Zeus que creés un ser que pogués proclamar la bellesa de la seva creació. Fins aquí el mite. Si ho llegim bé, la gènesi del llenguatge com a lloança del poderós. Però el llenguatge mateix contenia en potència la queixa i la protesta, perquè implicava la condemna a la consciència. Això ja no ho van pre-

veure els déus». Fins aquí l'annotació. ¿Que potser no era prou el cant instintiu de plaer i dolor dels ocells que Zeus havia de crear un cantor específic que quedaria expulsat de la bellesa creada per la consciència d'allò que cantava? Exactament el mateix que el mite del Paradís. Tastar el fruit del coneixement de l'Arbre de la Ciència del Bé i del Mal condemnava a l'Expulsió. Déu tampoc en tenia prou amb el cant dels ocells. Zeus i Déu volien càntic. No, la poesia no serveix per res concret. O simplement per res. D'aquí el seu gran servei. És capaç de fer-te descobrir com ets quan no ets utilitzat. Quan no ets utilitari. Quan et vesses humanament, sense comerç. En un món funcional, el poema com a disfunció. Poetificar és estrènyer el cercle del llenguatge al voltant de l'última resistència: la inexistent, i per això irreductible. D'aquí la increïble, l'absurda, la patètica, la gratuïta, la magnífica persistència de la poesia. Com diu Hegel, és necessari saber-se mantenir en l'esquinçament. Per això tants en desisteixen i abraçen l'utilitarisme «poètic» del sentimentalisme. L'autocompassió com a moneda de canvi amb el lector. La instrumentalització del lament. Ho repeteixo: el camp propi de la poesia és el de les qüestions irresolubles.

Un cop i un altre cop, pujo el poema
costa amunt de la veu. Potser la pedra
quedarà en equilibri i el poema
trobarà els noms perfectes del Poema.
Però l'onada (es) trenca a cada onada,
l'onatge recurrent d'un mar que intenta
sortir de si mateix i que hi fracassa.
Els noms no diuen res més que el que diuen.
Obligar-los a dir el que vull que diguin
m'ha fet merèixer el càstig d'impossible.

Amb les paraules potser percebríem
la identitat del real si poguéssim
renunciar al domini que ens atorguen
sobre la vida i l'inert. El llenguatge
no va aparèixer com a jerarquia
que havia de donar ordres al món.
Tot va ser més senzill, més atzarós,
sense que res futur es desprengués
de l'inaudit sorgiment de la veu
i de la consciència dels sons.
Nosaltres n'hem fet eina de poder,
fins al punt d'impedir-ne el retrocés
cap al temps en què encara no l'havíem
sotmès a ser la nostra voluntat.

No hi ha sinó el que ens mostren els sentits.
 El seu engany i tot és més real
 que el món innat que ens pensem contenir,
 que el món conceptual que ens vol fer creure
 que l'aparença amaga l'ideal.
 I amb tot dius que la ment és fonament
 de l'existir perquè el món s'hi sotmet:
 hi imposa els noms i en descobreix les lleis.
 Però, en realitat, si hi ha que hi ha
 deu ser perquè no hi pot deixar d'haver.
 Només pot ser no-res qui es pensa res.
 Tot durarà en la transformació,
 tot, menys el pensament, que serà oblit
 sense esperança de redempció
 de cap record que hi torni a pensar mai.
 Potser la veu va ser per donar veu
 a les coses perquè es fessin sentir
 —com un cant més, com una altra remor,
 com qualsevol murmuri elemental—,
 però amb els noms les hem traït: les hem
 fet callar per tenir-ne potestat.
 Per això se'ns escapen amb el temps.
 Fins la memòria és una fe.